Finansutskottets betänkande 1985/86:32

om kronoholmarnas framtida disposition (prop. 1985/86:110)

FiU
1985/86:32

Sammanfattning

I betänkandet tillstyrks regeringens förslag rörande riktlinjer för den framtida dispositionen av kronoholmarna. De områden som därvid behandlas är överlåtelse med äganderätt, upplåtelse med utnyttjanderätt och förslaget att domänverket övertar förvaltningen av de kronoholmar som idag står under kammarkollegiets tillsyn. För övriga kronoholmar föreslås att domänverket även skall ha ett samordnande ansvar.

Vidare tillstyrker utskottet propositionens förslag som berör fisket och därtill hörande frågor vid kronoholmarna.

Utskottet avstyrker två motioner som behandlar riktlinjer i samband med överlåtelse med äganderätt. Företrädarna för moderata samlingspartiet, folkpartiet och centerpartiet reserverar sig i gemensamma reservationer dels mot beslutet att generellt ge kommunerna företräde till förvärv av kronoholme och dels vad gäller vissa frågor rörande förvärv av mark för enskild person.

Inledning

I detta betänkande behandlar utskottet

proposition 1985/86:110 om kronoholmarnas framtida disposition samt

de med anledning av propositionen väckta motionerna
1985/86:453 av Lars Ernestam (fp) och
1985/86:454 av Lars Tobisson m. fl. (m).

Utskottet har inhämtat *yttranden* från lagutskottet, jordbruksutskottet och bostadsutskottet i ärendet. Yttrandena (LU 1985/86:3 y, JoU 1985/86:6 y och BoU 1985/86:1 y) återfinns som *bilagor* till betänkandet.

Propositionen

I proposition 110 *bilaga 1* har regeringen – efter föredragning av statsrådet Kjell-Olof Feldt – föreslagit riksdagen att godkänna de riktlinjer för kronoholmarnas framtida disposition som förordats i propositionen.

1 *Riksdagen 1985/86. 5 saml. Nr 32*

I proposition 110 *bilaga 2* har regeringen – efter föredragning av statsrådet Svante Lundkvist – föreslagit riksdagen att anta i propositionen framlagt förslag till lag om ändring i lagen (1950:596) om rätt till fiske.

Lagförslaget har följande lydelse:

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1950: 596) om rätt till fiske

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1950: 596) om rätt till fiske
dels att 21 § skall ha följande lydelse,
dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 5 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	5 a §
	Vid sådana havsstränder samt i havet belägna skär och holmar som den 30 juni 1986 ägdes av staten och som då inte hörde till något hemman eller innehades på särskilda villkor gäller, i stället för vad som föreskrivs i 5 §, följande bestämmelser.
	1. Varje svensk medborgare får fiska med rörligt redskap.
	2. Fasta redskap får sättas ut endast efter tillstånd av den myndighet och på de villkor som regeringen bestämmer, om inte något annat är särskilt föreskrivet.
21 §[1]	
Utlänning, som sedan minst två år är stadigvarande bosatt här i riket, är likställd med svensk medborgare med avseende på fiske enligt föreskrifterna i 6–20 a §§.	Utlänning, som sedan minst två år är stadigvarande bosatt här i riket, är likställd med svensk medborgare med avseende på fiske enligt föreskrifterna i 5 *a*–20 a §§.

I övrigt må den som ej är svensk medborgare bedriva fiske enligt nämnda föreskrifter endast i den mån regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer så medgiver.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1986, då förordningen (1950: 597) om fiskerätten vid vissa kronan tillhöriga havsstränder, skär och holmar m. m. upphör att gälla.

I fråga om upplåtelser som skett enligt förordningen eller motsvarande äldre bestämmelser gäller dock de äldre bestämmelserna till dess att rättighetsinnehavaren har upphört med sitt yrkesfiske.

[1] Senaste lydelse 1985: 138.

I propositionen föreslås riktlinjer för den framtida dispositionen av de s. k. kronoholmarna. Riktlinjerna föreslås omfatta både bebyggda och obebyggda holmar.

Riktlinjerna innebär att staten även i framtiden bör äga en kronoholme om denna behövs för statligt ändamål eller om den är av riksintresse för naturvården, kulturminnesvården eller friluftslivet enligt riktlinjerna i den fysiska riksplaneringen. Om holmen saknar nämnvärd betydelse för dessa intressen bör enskilda, efter erforderlig fastighetsbildning, kunna få köpa mark på den. Kommunerna skall ha förvärvsföreträde. Köpeskilling och övriga försäljningsvillkor skall bestämmas på marknadsmässiga grunder.

Kronoholmarna skall förvaltas rationellt. Marken på dem skall av staten upplåtas på marknadsmässiga villkor i för ändamålet lämplig nyttjanderättsform. Naturvårdens, kulturminnesvårdens och friluftslivets intressen skall beaktas i enlighet med riktlinjerna för hushållning med mark och vatten. Även fiskenäringens intressen skall beaktas. Om det saknas sådana intressen av nämnvärd betydelse och om det inte finns förutsättningar för en rationell förvaltning, bör en försäljning övervägas.

Yrkesfiskares författningsgrundade rätt att avgiftsfritt få uppföra byggnader på kronoholmarna föreslås upphöra att gälla.

I propositionen föreslås domänverket bli central statlig förvaltningsmyndighet för de bebyggda och obebyggda kronoholmar som i dag står under kammarkollegiets instruktionsenliga tillsyn, om inte någon annan statlig myndighet av särskilda skäl bör förvalta dem. Den statliga förvaltningsmyndigheten skall samråda med länsstyrelsen, fiskerimyndigheterna och domänverket i försäljningsärenden.

Motionerna

1985/86:453 av Lars Ernestam (fp), vari hemställs att riksdagen avslår förslaget i proposition 1985/86:110 om kommuns företrädesrätt vid förvärv av kronoholmar vid försäljning till enskild person.

1985/86:454 av Lars Tobisson m. fl. (m), vari hemställs

1. att riksdagen beslutar att kommuner ej skall ha företräde framför enskilda vid förvärv av mark på de s. k. kronoholmarna,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om förvärv av mark för enskild person på de s. k. kronoholmarna.

Utskottet

Utskottet har att ta ställning till förslagen i propositionen om riktlinjer för kronoholmarnas framtida disposition och frågor rörande fisket vid dessa holmar.

Riktlinjerna behandlar följande områden:

- överlåtelse med äganderätt,
- upplåtelse vid utnyttjanderätt,
- förvaltningsmyndighet för kronoholmarna.

Som framhålls i propositionen finns inte någon klart avgränsad och entydig definition av begreppet kronoholme. En naturlig bestämning finns i förordningen (1950:597) om fiskerätten vid vissa kronan tillhöriga havsstränder, skär och holmar m. m. I den talas det om kronan tillhöriga holmar och skär i Saltsjön som inte hör till något hemman eller innehas under särskilda villkor.

Utöver de holmar som omfattas av den nu nämnda förordningen finns det öar som staten äger och som förvaltas av statliga myndigheter under särskilda villkor, exempelvis gamla fyr- och lotsplatser. Dessa öar inryms i det följande under kronoholmsbegreppet, liksom staten tillhöriga öar i de större insjöarna och de holmar som staten förvärvat.

De riktlinjer, som behandlas i det följande, avser försäljning och upplåtelse av såväl bebyggda som obebyggda kronoholmar.

Kronoholmsutredningen (Ds Fi 1983:12) har redovisat förslag till den framtida dispositionen av *bebyggda* kronoholmar. I utredningen ingår ca 200 holmar. På ca 20 av dessa kan det enligt utredningen bli aktuellt med fastighetsbildning. Det bör emellertid framhållas att några av dessa skärgårdsöar är relativt stora och har en mycket tät bebyggelse. Antalet bosättningar på de bebyggda kronoholmarna uppgår i dag till ca 1 000.

Överlåtelse med äganderätt

Om en statlig myndighet behöver en kronoholme för sin verksamhet eller om en kronoholme är riksintressant ur de aspekter som en myndighet har att bevaka bör enligt propositionen kronoholmen behållas i statlig ägo. Vidare bör en kommun, helt eller delvis, ges företräde till förvärv av en kronoholme, som inte bör behållas av staten. Om statens intressen eller kommunens önskemål om köp inte hindrar det, bör enskilda personer efter fastighetsbildning kunna få förvärva mark på en kronoholme. I tveksamma fall bör presumtionen vara att egendomen behålls i statens ägo.

I motionerna 453 av Lars Ernestam (fp) och 454 av Lars Tobisson m. fl. (m) framförs avvikande uppfattningar i fråga om den föreslagna företrädesrätten för kommunerna. I båda motionerna hänvisas bl. a. till ett remissvar av länsstyrelsen för Göteborgs och Bohus län, vari görs den bedömningen att avyttring av kronoholmsmark främst kommer i fråga beträffande redan bebyggd mark. Enligt länsstyrelsen finns inte anledning att anta att en kommun skulle åsamkas ökade kostnader genom att marken friköps. Det torde vidare enligt länsstyrelsen vara uteslutet att kommunen skulle utnyttja företrädesrätten till att ta bort bostadsbyggnader av normal standard. Det torde därför, anför länsstyrelsen, vara en onödig omgång att kommunen först köper mark för att sedan sälja den vidare.

I motion 454 hemställs också (yrkande 2) att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförs i motionen om förvärv av mark för enskild person. Den linje som förespråkas i motionen är att statens och kommunernas markinnehav bör minska till förmån för en bättre fungerande marknadsekonomi. Om en kommun inte kan påvisa ett specifikt behov av markförvärv, bör staten behålla marken. På holmar som har betydelse för friluftslivet bör enskilda få förvärva enbart hus och normalstor tomt. Det bör finnas utrymme för både privatägd och statlig mark på samma holme.

Prövningen av frågor om avyttring av kronoholmsmark bör i varje ärende vara förutsättningslös.

I sitt yttrande (BoU 1985/86:1 y) till finansutskottet ansluter sig bostadsutskottet till förslaget i propositionen om *kommuns företräde vid förvärv av kronoholme*. Till de skäl som åberopas i propositionen kan läggas att kommunerna även i andra avseenden än i fråga om fastighetsbildningen har tillagts ett stort ansvar i markpolitiska frågor. Det är därför konsekvent att kommunerna får en stark ställning även i fråga om kronoholmsmarken. Det finns en omfattande rätt för kommunerna att köpa mark enligt förköpslagen. Denna lag gäller dock inte i fall där staten är säljare och det är därför, anför bostadsutskottet, befogat att, såsom förutskickas i propositionen, anpassa bestämmelserna i fastighetsförsäljningsförordningen (1971:727) till de föreslagna riktlinjerna för att företrädesrätten skall få genomslagskraft.

Finansutskottet delar bostadsutskottets uppfattning och tillstyrker propositionen i här berörd del. Detta innebär att finansutskottet avstyrker motionerna 453 och 454 yrkande 1.

Vad gäller yrkande 2 i motion 454 om *förvärv av mark för enskild person* framhåller lagutskottet i sitt yttrande (LU 1985/86:3 y) till finansutskottet, att propositionen inte lägger något hinder i vägen för att ge utrymme för både statlig och privatägd mark på samma holme. Motionärernas yrkande i denna del är således tillgodosett.

Även om det emellertid i enlighet med propositionens förslag finns ett utrymme för enskilda personer att förvärva mark på kronoholmarna talar de olika statliga intressen som måste tillgodoses för att presumtionen bör vara att egendomen inte säljs. I likhet med föredragande statsrådet kan lagutskottet därför inte ställa sig bakom förslaget att varje försäljningsärende skall prövas förutsättningslöst. Om en enskild person vill köpa mark åligger det denne att visa att statliga intressen inte nämnvärt berörs av en överlåtelse.

Finansutskottet delar i här aktuella frågor den uppfattning som redovisas i lagutskottets yttrande och tillstyrker propositionen i berörd del. Yrkande 2 i motion 454 avstyrks således.

Upplåtelse med nyttjanderätt

I propositionen föreslås att vid upplåtelse av mark på kronoholmarna bör arrendet även i framtiden vara den vanligaste upplåtelseformen medan det mer komplicerade och kostnadskrävande tomträttsinstitutet endast bör övervägas då flera för såväl samhället som enskilda husägare angelägna behov kan tillgodoses samtidigt.

Vidare föreslås att arrendeavtalen skall ha skriftlig form och att arrendeavgifterna bör vara marknadsmässigt anpassade och ge full kostnadstäckning. Arrendetiden bör vara minst fem år.

Utskottet har inget att invända mot här angivna riktlinjer för upplåtelse av kronoholmar med nyttjanderätt. Förslaget i propositionen tillstyrks, men finansutskottet vill i likhet med lagutskottet betona vikten av att initiativ snarast tas till att rätta till den brist som avsaknaden av skriftliga avtal medför.

Försäljnings- och övriga förvaltningsfrågor som rör kronoholmarna är för närvarande splittrade på en rad olika myndigheter, vilket fått som följd att en oenhetlig förvaltningspraxis utbildats i dessa frågor. En sådan ordning är inte ändamålsenlig. I och för sig skulle en mer enhetlig bedömning kunna uppnås genom att förvaltningen av samtliga kronoholmar förs över till en enda myndighet. En sådan förvaltningsform har inte valts för statens övriga fasta egendom och bör enligt föredraganden inte heller införas för kronoholmarnas vidkommande. Utskottet delar föredragandens uppfattning att det är lämpligt att kronoholmar som kännetecknas av t. ex. utpräglade försvars- och sjöfartsintressen även i fortsättningen förvaltas av fortifikationsförvaltningen resp. sjöfartsverket. Med hänsyn till önskemålet om en enhetlig förvaltningspraxis bör dock det samarbete som redan finns i förvaltningsfrågor mellan dessa myndigheter och domänverket utvidgas. Domänverket bör därför ha ett samordnande ansvar för att en så långt möjligt enhetlig förvaltningspraxis tillämpas.

De kronoholmar som har betydande naturvärden eller värden för friluftslivet, s. k. riksintressanta områden enligt den fysiska riksplaneringen, bör förvaltas av naturvårdsverket.

Förslaget i propositionen innebär att domänverket bör överta förvaltningen av de obebyggda och bebyggda kronoholmar som i dag står under kammarkollegiets tillsyn. Domänverket och övriga berörda myndigheter skall på grundval av kronoholmsutredningens förslag överlägga om den särskilda förvaltningen av övriga kronoholmar.

Bostadsutskottet har i sitt yttrande ingen erinran mot förslaget i propositionen. Finansutskottet tillstyrker mot bakgrund av det anförda förslaget i propositionen.

Den framtida regleringen av fisket vid kronoholmarna m. m.

Yrkesfiskares rätt enligt förordningen (1950:697) om fiskerätten vid vissa kronan tillhöriga havsstränder, skär och holmar m. m. att avgiftsfritt uppföra byggnader på kronoholmarna föreslås i propositionen upphöra för framtiden. Fiske med rörliga redskap vid dessa holmar föreslås genom ändring i lagen (1950:596) om rätt till fiske förbli fritt. Fiske med fasta redskap vid kronoholmarna får som hittills ske endast efter tillstånd. Fiske med rörliga eller fasta redskap skall således inte påverkas av en eventuell försäljning.

Lagrådet har granskat förslaget utan erinran.

Jordbruksutskottet (JoU 1985/86:6 y) har från sina utgångspunkter ingen erinran mot regeringens förslag i här aktuella delar.

Finansutskottet tillstyrker propositionens förslag vad gäller den framtida regleringen av fisket vid kronoholmarna och upphävandet av yrkesfiskares gällande rätt att avgiftsfritt utnyttja marken på dessa holmar för byggnader m. m.

Utskottet hemställer

1. beträffande *kommuns företräde vid förvärv av kronoholme*
att riksdagen med avslag på motionerna 1985/86:453 och 1985/86:454 yrkande 1 godkänner vad som anförts i proposition 1985/86:110 bilaga 1 i denna del,

2. beträffande *förvärv av mark för enskild person*
att riksdagen med avslag på motion 1985/86:454 yrkande 2 godkänner vad som anförts i proposition 1985/86:110 bilaga 1 i denna del,

3. beträffande *riktlinjer för kronoholmarnas framtida disposition i övrigt*
att riksdagen godkänner vad som anförts i proposition 1985/86:110 bilaga 1,

4. beträffande *fiskerättsliga bestämmelser*
att riksdagen antar vid proposition 1985/86:110 bilaga 2 fogat förslag till lag om ändring i lagen (1950:596) om fiskerätt.

Stockholm den 6 maj 1986

På finansutskottets vägnar

Arne Gadd

Närvarande: Arne Gadd (s), Roland Sundgren (s), Lars Tobisson (m), Nils G. Åsling (c), Lisbet Calner (s), Lars De Geer (fp), Arne Andersson i Gamleby (s), Britta Hammarbacken (c), Hans Petersson i Hallstahammar (vpk), Arne Kjörnsberg (s), Hugo Hegeland (m), Gerd Engman (s), Margitta Edgren (fp), Marianne Carlström (s) och Margit Gennser (m).

Reservationer

1. Kommuns företräde vid förvärv av kronoholme

Lars Tobisson (m), Nils G. Åsling (c), Lars De Geer (fp), Britta Hammarbacken (c), Hugo Hegeland (m), Margitta Edgren (fp) och Margit Gennser (m) anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 5 som börjar med "Finansutskottet delar bostadsutskottets" och slutar med "yrkande 1" bort ha följande lydelse:

Som framgår av till bostadsutskottets yttrande bilagda avvikande meningar talar goda skäl för den uppfattning som kommer till uttryck i de båda motionerna. Det förefaller, enligt utskottets mening, omotiverat att ge kommunen en företrädesrätt i de fall staten säljer en bebyggd fastighet, som skall fortsätta att utnyttjas för bostadsändamål. Kommunen har genom det samrådsförfarande som gäller enligt fastighetsförsäljningsförordningen (1971:727) redan så goda möjligheter att göra sina önskemål om markförvärv på kronoholmarna gällande att en skyldighet därutöver för staten att alltid

först erbjuda kommunen att köpa bebyggd kronoholmsmark inte framstår som erforderlig för att kommunen skall kunna tillgodose sina intressen. Vad utskottet här anfört bör ges regeringen till känna.

dels utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *kommuns företräde vid förvärv av kronoholme*

att riksdagen med bifall till motionerna 1985/86:453 och 1985/86:454 yrkande 1 avslår vad som anförts i proposition 1985/86:110 bilaga 1 i denna del,

2. Förvärv av mark för enskild person

Lars Tobisson (m), Nils G. Åsling (c), Lars De Geer (fp), Britta Hammarbacken (c), Hugo Hegeland (m), Margitta Edgren (fp) och Margit Gennser (m) anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 5 som börjar med "Vad gäller" och slutar med "avstyrks således" bort ha följande lydelse:

Vad gäller yrkande 2 i motion 454 om *förvärv av mark för enskild person* framhålls i en avvikande mening till lagutskottets yttrande (LU 1985/86:3 y) att det i och för sig är riktigt att en utgångspunkt för prövningen av friköpsärenden bör vara att staten behåller äganderätten till all sådan mark på kronoholmarna som staten har ett väsentligt intresse av. Det innebär å andra sidan att hinder mot friköp inte bör föreligga om kronoholmen är belägen utanför områden som är av riksintresse eller av regionalt intresse för naturvården, kulturminnesvården eller det rörliga friluftslivet. Finansutskottet stöder denna uppfattning.

Om en holme är belägen inom ett område som är av riksintresse eller har ett viktigt regionalt intresse bör sålunda möjligheterna att förvärva den vara begränsade om holmen är obebyggd. Är holmen däremot bebyggd måste, enligt utskottets mening, en mer nyanserad bedömning ske. Bebyggelsen har ofta funnits sedan mycket lång tid tillbaka och utgörs i vissa fall av permanentbebyggelse men också av fritidsbebyggelse av god standard. En överlåtelse av äganderätten bör inte i de flesta fall innebära någon försämring för naturvården eller det rörliga friluftslivet, allt under förutsättning att ett större område inte avstyckas än som kan anses motsvara den hemfridszon som tagits i anspråk.

Utskottet vill vidare peka på att orsaken till att en husägare på en kronoholme vill förvärva äganderätt till den arrenderade marken ofta är att han vill kunna använda sin fastighet i belåningssyfte, exempelvis för att kunna genomföra en nödvändig renovering eller modernisering av fastigheten. Någon möjlighet att inteckna en fastighet på ofri grund finns inte för närvarande och möjligheterna att på annat sätt använda fastigheten som kreditsäkerhet är begränsade. Utskottet vill därför understryka att belåningsbehovet bör vägas in vid prövning av frågan om rätt till friköp.

Det anförda visar att friköp av eller på bebyggda kronoholmar bör kunna ske även inom områden av riksintresse eller regionalt intresse för naturvården och det rörliga friluftslivet, allt under förutsättning att fastighetsbildning är möjlig. Med denna utgångspunkt kan utskottet inte dela föredragande

statsrådets uppfattning att presumtionen bör vara att egendomen inte säljs och att det får ankomma på den enskilde köparen att visa att inga allmänna intressen berörs negativt. I stället biträder utskottet i likhet med motionärerna länsstyrelsens i Göteborgs och Bohus län ståndpunkt att försäljningsärendet bör prövas förutsättningslöst. Som redovisats i den avvikande meningen till lagutskottets yttrande kan olika allmänna och enskilda intressen i ett ärende ha olika tyngd och det synes därför vara en naturlig ordning att företrädare för de olika intressena får framföra och söka styrka sina påståenden om lämpligheten av ett friköp, varefter den förvaltande myndigheten har att förutsättningslöst pröva de synpunkter som framförts i ärendet.

Utskottet vill också tillägga att det är angeläget att man vid varje prövning av friköp av mark, som utgör del av en större holme, överväger om inte det allmänna intresset kan tillräckligt tillgodoses genom att bara en del av holmen bibehålls i allmän ägo. Med en sådan ordning öppnas större möjligheter för enskilda att kunna förvärva t. ex. ett mindre markområde i anslutning till ett redan befintligt bostadshus.

Utskottet hemställer att riksdagen ger regeringen till känna vad som här anförts med anledning av motion 454 yrkande 2 om prövningen av ärenden om friköp av mark på kronoholmarna.

dels utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *förvärv av mark för enskild person*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:454 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört och avslår vad som anförts i proposition 1985/86:110 bilaga 1 i denna del,

Lagutskottets yttrande 1985/86:3 y

om kronoholmarnas framtida disposition (prop. 1985/86:110)

FiU 1985/86:32
Bil. 1

Till finansutskottet

Finansutskottet har berett lagutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1985/86:110 om kronoholmarnas framtida disposition jämte motioner.

Propositionen

I propositionen föreslås dels att riksdagen godkänner de riktlinjer för kronoholmarnas framtida disposition som anges i propositionen, dels att riksdagen antar ett av lagrådet granskat förslag till lag om ändring i lagen (1950:596) om rätt till fiske.

I propositionen betecknas som kronoholmar de staten tillhöriga öar och holmar som finns i Östersjön och utmed västkusten samt i de större insjöarna. De föreslagna riktlinjerna omfattar både bebyggda och obebyggda kronoholmar. Riktlinjerna innebär att staten även i framtiden bör äga en kronoholme, om denna behövs för statligt ändamål eller om den är av riksintresse för naturvården, kulturminnesvården eller friluftslivet enligt riktlinjerna i den fysiska riksplaneringen. Beträffande kronoholmar som inte bör behållas av staten föreslås att kommunerna får företräde att förvärva dem helt eller delvis. Om statens intressen eller kommunens önskemål om köp inte hindrar det bör enligt propositionen enskilda personer efter erforderlig fastighetsbildning kunna få förvärva mark på en kronoholme. I tveksamma fall bör presumtionen vara att egendomen behålls i statens ägo. Propositionen innehåller också förslag om lämpliga former för upplåtelse av sådan bebyggd mark på en kronoholme som skall ägas av staten även i fortsättningen. Härvid föreslås att arrende bör vara den vanligaste upplåtelseformen. Arrendeavtalet skall ha skriftlig form och arrendetiden bör vara minst fem år. I propositionen behandlas i övrigt främst vissa fiskerättsliga frågor samt den statliga förvaltningen av kronoholmarna.

Till grund för förslagen i propositionen ligger det av kronoholmsutredningen år 1983 avgivna betänkandet (Ds Fi 1983:12) Kronoholmarnas framtida disposition. Betänkandet har remissbehandlats.

Motionerna

Med anledning av propositionen har väckts motionerna 1985/86:453 av Lars Ernestam (fp) och 1985/86:454 av Lars Tobisson m. fl. (m).

I motion 453 yrkas att riksdagen avslår förslaget om att kommunerna ges en företrädesrätt till förvärv av en kronoholme eller del därav då frågan om försäljning till en enskild person aktualiseras. Ett yrkande med samma syfte framställs i motion 454 (yrkande 1). Motionärerna i den motionen anser vidare under hänvisning till ett remissyttrande av länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län att varje försäljningsärende bör prövas förutsättningslöst. Enligt motionärerna bör det kunna finnas utrymme för både statlig och privatägd mark på samma kronoholme utan att de olika intressena kommer i konflikt med varandra. Motionärerna yrkar (yrkande 2) att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen sålunda anförts om förvärv av mark på kronoholmarna för enskild person.

Utskottet

Lagutskottet begränsar sitt yttrande över propositionen till frågor som rör överlåtelse av kronoholmarna med äganderätt till enskilda och upplåtelse av holmarna med nyttjanderätt. I samband därmed behandlar utskottet även yrkande 2 i motion 454. Däremot avstår utskottet från att kommentera spörsmålet om kommunernas företrädesrätt.

Lagutskottet delar departementschefens uppfattning att utgångspunkten vid prövningen av ansökningar om friköp av kronoholme bör vara att staten skall behålla äganderätten till all mark på kronoholmarna som staten har ett intresse av. Om några nämnvärda samhällsintressen inte står på spel är det enligt utskottets mening emellertid rimligt att en holme eller en del därav får avyttras. Det innebär således att, om naturvårdens, kulturminnesvårdens, friluftslivets, fiskenäringens eller något allmänt intresse i övrigt inte är nämnvärt berört i ett försäljningsärende, något hinder för en privat husägare att få förvärva tomtmark inte bör föreligga. Som framhålls i propositionen bör dock en förutsättning för markförvärvet vara att fastighetsbildning kan ske, dvs. att en lämpligt anpassad tomt kan avstyckas.

Med anledning av vad motionärerna i motion 454 anför om att det bör kunna finnas utrymme för både statlig och privatägd mark på samma holme vill utskottet framhålla att propositionen inte lägger något hinder i vägen för ett sådant utnyttjande av holmarna. Departementschefen framhåller sålunda (prop. s. 15) att – om det exempelvis på en stor kronoholme som är av intresse för staten finns en enstaka byggnad eller enstaka grupper av hus – han har svårt att se något avgörande principiellt hinder för en kommun eller privat husägare att få förvärva lämpligt anpassad tomtmark förutsatt att en avstyckning inte innebär intrång på det statliga intresset. Utskottet delar denna uppfattning. Motionärernas yrkande i denna del får således anses tillgodosett genom dessa uttalanden.

Även om det i enlighet med propositionens förslag finns ett utrymme för enskilda personer att förvärva mark på kronoholmarna talar de olika statliga intressen som måste tillgodoses för att presumtionen bör vara att egendomen inte säljs. I likhet med departementschefen kan utskottet därför inte ställa sig bakom förslaget att varje försäljningsärende skall prövas alldeles förutsättningslöst. Om en enskild person vill köpa mark får han följaktligen visa att statliga intressen inte nämnvärt berörs av en överlåtelse.

På anförda skäl förordar lagutskottet att finansutskottet avstyrker bifall till motion 454 yrkande 2 och tillstyrker bifall till propositionen i berörd del.

Lagutskottet vill i likhet med departementschefen framhålla att det i en del fall kan vara förenligt med samhällsintresset att bosättningen på en kronoholme underlättas. Orsaken till att en arrendator vill förvärva äganderätten till marken är ofta att han vill kunna använda sin fastighet i belåningssyfte. Någon möjlighet att inteckna hus på ofri grund finns inte för närvarande. I stället tillämpas ett system med s. k. säkerhetsöverlåtelse innebärande att en gäldenär utan besittningsövergång (tradition) överlåter egendom (t. ex. en byggnad) till en fordringsägare som säkerhet för en betalningsskyldighet. Det finns emellertid flera nackdelar knutna till säkerhetsöverlåtelsen, och den anses mindre önskvärd av kreditinstituten. I det fall att arrendatorn är näringsidkare finns dock vissa möjligheter för honom att kunna få önskat kreditbehov för rörelsens bedrivande tillgodosett genom företagshypotek och företagsinteckning enligt lagen (1984:649) om företagshypotek.

Det anförda visar att det i dag kan vara svårt för en arrendator att använda sin fastighet som kreditsäkerhet. Belåningsbehovet i förening med det allmänna intresset att stödja en yrkesverksamhet eller ett året-runt-boende på en kronoholme för t. ex. bevaknings- eller sjöräddningsändamål bör därför, som departementschefen framhåller, vägas in vid prövningen av en ansökan om friköp.

Byggnadspantutredningen har i betänkandet (SOU 1984:22) Panträtt i registrerad nyttjanderätt föreslagit införande av ett registerpantsystem avsett för byggnader på ofri grund. Förslaget övervägs för närvarande i regeringskansliet. Enligt vad utskottet inhämtat är beredningsarbetet inriktat på att söka få fram en något enklare lösning än den som utredningen föreslagit. Om det införs ett registerpantsystem som ger belåningsmöjligheter för ägare av hus på annans mark bör, såsom påpekas i propositionen, även detta förhållande beaktas vid prövningen av en ansökan om friköp. I det sammanhanget bör enligt lagutskottets mening också uppmärksammas den tid under vilken ett arrende på kronoholmarna bör upplåtas. Enligt 10 kap. 2 § första stycket jordabalken får inte utan arrendenämndens tillstånd arrendetiden understiga fem år. Under hänvisning till det starka besittningsskydd som bostadsarrendatorer åtnjuter finner sig departementschefen i propositionen inte böra generellt förorda en längre arrendetid än fem år. Departementschefen framhåller emellertid att, om kreditgivare skulle kräva längre arrendetider än fem år, förvaltningsmyndigheten många gånger torde ha anledning att se positivt på önskemålet om en längre arrendetid. Mot bakgrund av det arbete som pågår på att tillskapa ett pantsystem för hus på ofri grund vill lagutskottet understryka vikten av att departementschefens uttalande följs.

Beträffande arrendeförhållandena i övrigt konstaterar lagutskottet i likhet med departementschefen att det förekommer att enskilda äger och nyttjar byggnader på kronoholmarna utan att de närmare villkoren för rätten att behålla byggnaden på platsen regleras i ett skriftligt avtal mellan staten som markägare och byggnadens ägare. Enligt lagutskottets mening är det från flera synpunkter klart otillfredsställande att skriftliga avtal i förevarande fall inte finns. Departementschefen framhåller att avsaknaden av skriftliga avtal

är en brist bl. a. med hänsyn till den förköpsrätt enligt lagen (1985:658) om arrendatorers rätt att förvärva arrendestället som under vissa förutsättningar gäller till förmån för en arrendator då ett arrendeställe skall säljas. Lagutskottet kan tillägga att en skriftlig avtalsreglering även är motiverad för att skapa ordnade förhållanden och för att av rättviseskäl likställa alla husägare på kronoholmarna vad avtalsregleringen beträffar. Det sistnämnda har betydelse inte minst i avgiftshänseende, eftersom de husägare som inte har något skriftligt arrendeavtal inte betalar någon arrendeavgift. Det förtjänar också framhållas att den enskilde genom ett skriftligt avtal kan få sin rättsliga ställning i förhållande till markägaren förbättrad även i andra avseenden än de som har samband med den ovannämnda förköpslagen. Med hänvisning till det anförda vill lagutskottet understryka vikten av att de statliga förvaltningsmyndigheterna i förekommande fall snarast bör ta initiativ till att rätta till den brist som avsaknaden av skriftliga avtal medför.

Propositionen föranleder i övrigt inte någon erinran eller något särskilt uttalande av lagutskottet.

Stockholm den 24 april 1986

På lagutskottets vägnar

Per-Olof Strindberg

Närvarande: Per-Olof Strindberg (m), Lennart Andersson (s), Ulla Orring (fp), Martin Olsson (c), Inga-Britt Johansson (s), Allan Ekström (m), Bengt Kronblad (s), Inger Hestvik (s), Bengt Harding Olson (fp), Nic Grönvall (m), Gunnar Thollander (s), Marianne Karlsson (c), Berit Löfstedt (s), Ewa Hedkvist Petersen (s) och Hans Rosengren (s).

Avvikande mening

Per-Olof Strindberg (m), Ulla Orring (fp), Martin Olson (c), Allan Ekström (m), Bengt Harding Olson (fp), Nic Grönvall (m) och Marianne Karlsson (c) anser att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 2 med "Lagutskottet delar" och slutar på s. 3 med "om friköp" bort ha följande lydelse:

Lagutskottet anser det i och för sig riktigt att en utgångspunkt för prövningen av friköpsärenden bör vara att staten behåller äganderätten till all sådan mark på kronoholmarna som staten har ett väsentligt intresse av. Det innebär å andra sidan att hinder mot friköp inte bör föreligga om kronoholmen är belägen utanför områden som är av riksintresse eller av regionalt intresse för naturvården, kulturminnesvården eller det rörliga friluftslivet.

Om en holme är belägen inom ett område som är av riksintresse eller har ett viktigt regionalt intresse bör möjligheterna att förvärva den vara begränsade om holmen är obebyggd. Är holmen däremot bebyggd måste, som framhålls i remissvaret av länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, en mer nyanserad bedömning ske. Bebyggelsen har ofta funnits sedan mycket

lång tid tillbaka och utgörs i vissa fall av permanentbebyggelse men också av fritidsbebyggelse av god standard. Även om de allmänna intressen som står emot köpintresset har stor tyngd kan man inte bortse från att arrendatorn, i sin egenskap av bostadsarrendator, har ett starkt besittningsskydd. Det förhållandet innebär att, om försäljning inte medges, man ändå har att räkna med att huset kommer att stå kvar med marken alltjämt upplåten som bostadsarrende. I den hemfridszon som finns kring bostadshuset är allemansrätten redan utsläckt. Sett från denna synpunkt innebär, som länsstyrelsen också framhåller, en överlåtelse av äganderätten inte någon försämring för naturvården eller det rörliga friluftslivet, allt under förutsättning att ett större område inte avstyckas än som kan anses motsvara den hemfridszon som tagits i anspråk. Att utnyttjandet av bostadshusen skulle nämnvärt förändras av avstyckningen saknas anledning att anta.

Utskottet vill vidare peka på att orsaken till att en husägare på en kronoholme vill förvärva äganderätt till den arrenderade marken ofta är att han vill kunna använda sin fastighet i belåningssyfte, exempelvis för att kunna genomföra en nödvändig renovering eller modernisering av fastigheten. Någon möjlighet att inteckna en fastighet på ofri grund finns inte för närvarande och möjligheterna att på annat sätt använda fastigheten som kreditsäkerhet är begränsade. Enligt lagutskottets mening bör belåningsbehovet vägas in vid prövning av frågan om rätt till friköp. Som framhålls i propositionen kan det också vara angeläget för samhället att stödja en yrkesverksamhet eller ett året-runt-boende på en kronoholme för t. ex. bevaknings- eller sjöräddningsändamål. Lagutskottet delar departementschefens uppfattning att även sådana omständigheter bör kunna vägas in vid friköpsprövningen.

Det anförda visar att friköp av eller på bebyggda kronoholmar bör kunna ske även inom områden av riksintresse eller regionalt intresse för naturvården och det rörliga friluftslivet, allt under förutsättning att fastighetsbildning är möjlig. Med denna utgångspunkt kan utskottet inte dela departementschefens uppfattning att presumtionen bör vara att egendomen inte säljs och att det får ankomma på den enskilde köparen att visa att inga allmänna intressen berörs negativt. I stället biträder lagutskottet i likhet med motionärerna länsstyrelsens i Göteborg och Bohus län ståndpunkt att försäljningsärendet bör prövas förutsättningslöst. Som lagutskottet redovisat ovan kan olika allmänna och enskilda intressen i ett ärende ha olika tyngd, och det synes därför vara en naturlig ordning att företrädare för de olika intressena får framföra och söka styrka sina påståenden om lämpligheten av ett friköp, varefter den förvaltande myndigheten har att förutsättningslöst pröva de synpunkter som framförts i ärendet.

Lagutskottet vill tillägga att det, om ärendet rör en stor holme, inte är säkert att ett viktigt allmänt intresse behöver tillgodoses genom att hela holmen förbehålls staten eller eventuellt kommunen. Som motionärerna anför bör det kunna i vissa fall finnas utrymme för såväl statlig som privatägd mark på en holme utan att de olika intressena kommer i konflikt med varandra. Även departementschefen har i propositionen (s. 15) ställt sig positiv till en sådan ordning. Lagutskottet anser för sin del det angeläget att man vid varje prövning av friköp av mark, som utgör del av en större holme,

överväger om inte det allmänna intresset kan tillräckligt tillgodoses genom att bara en del av holmen bibehålls i allmän ägo. Med en sådan ordning öppnas större möjligheter för enskilda att kunna förvärva t. ex. ett mindre markområde i anslutning till ett redan befintligt bostadshus.

Lagutskottet förordar att finansutskottet hemställer att riksdagen ger regeringen till känna vad lagutskottet med anledning av motion 454 yrkande 2 anfört om prövningen av ärenden om friköp av mark på kronoholmarna.

Jordbruksutskottets yttrande 1985/86:6 y

om kronoholmarnas framtida disposition

FiU 1985/86:32
Bil. 2

Till finansutskottet

Genom beslut den 3 april 1986 har finansutskottet berett jordbruksutskottet tillfälle att avge yttrande över proposition 1985/86:110 om kronoholmarnas framtida disposition jämte motioner.

I propositionen föreslås riktlinjer för den framtida dispositionen av de s. k. kronoholmarna. Riktlinjerna innebär att staten även i framtiden bör äga en kronoholme om denna behövs för statligt ändamål eller om den är av riksintresse för naturvården m. fl. intressen enligt riktlinjerna i den fysiska riksplaneringen. Om holmen saknar nämnvärd betydelse för dessa intressen bör enskilda kunna få köpa mark på den.

Yrkesfiskares rätt enligt förordningen (1950:697) om fiskerätten vid vissa kronan tillhöriga havsstränder, skär och holmar m. m. att avgiftsfritt uppföra byggnader på kronoholmarna föreslås upphöra för framtiden. Fisket med rörliga redskap vid dessa holmar föreslås förbli fritt genom ändring i lagen (1950:596) om rätt till fiske. Fisket med fasta redskap vid kronoholmarna får som hittills ske endast efter tillstånd. Fisket med rörliga eller fasta redskap skall således inte påverkas av en eventuell försäljning.

Lagrådet har utan erinran granskat lagförslaget.

Två motioner har avlämnats med anledning av propositionen. Dessa berör icke jordbruksutskottets beredningsområde och föranleder således inget yttrande från utskottets sida.

Utskottet har ingen erinran mot regeringens förslag i de delar detta berör utskottets beredningsområde. Förslaget tillstyrks.

Stockholm den 17 april 1986

På jordbruksutskottets vägnar

Karl Erik Olsson

Närvarande: Karl Erik Olsson (c), Håkan Strömberg (s), Grethe Lundblad (s), Arne Andersson i Ljung (m), Ove Karlsson (s), Lars Ernestam (fp), Martin Segerstedt (s), Sven Eric Lorentzon (m), Jan Fransson (s), Margareta Winberg (s), Kerstin Gellerman (fp), Jens Eriksson (m), Åke Selberg (s), Lennart Brunander (c) och John Andersson (vpk).

Bostadsutskottets yttrande 1985/86:1 y

FiU 1985/86:32
Bil. 3

om kronoholmarnas framtida disposition (prop. 1985/86:110)

Till finansutskottet

Finansutskottet har berett bostadsutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1985/86:110 om kronoholmarnas framtida disposition jämte motioner.

Bostadsutskottets yttrande avser propositionen och motionerna såvitt rör frågor dels om den fysiska riksplaneringens inverkan på de föreslagna riktlinjerna för dispositionen av kronoholmarna, dels om det föreslagna företrädet för kommunerna att förvärva kronoholmar och dels om länsstyrelsernas befattning med förvaltningen av kronoholmarna.

Enligt propositionens riktlinjeförslag bör kronoholmar behållas i statlig ägo om den samhällsekonomiska nyttan täcker den samhällsekonomiska kostnaden. Denna förutsättning skall anses vara för handen bl. a. om en kronoholme är riksintressant ur de synpunkter som en myndighet har att bevaka. Detta gäller särskilt de kronoholmar som med hänsyn till förekommande betydande naturvärden eller kulturminnesvärden har utpekats som riksintressanta i den fysiska riksplaneringen och därtill knuten kommunal översiktsplanering.

Finns inte skäl att behålla en kronoholme i statlig ägo, bör, enligt propositionen, en avyttring kunna övervägas. Därvid bör kommunen ges företräde till förvärv. I propositionen anförs som skäl för en sådan ordning att kommunen har inflytande över de allmänna lämplighetsbedömningar som skall göras enligt fastighetsbildningslagen för att en avstyckning ledande till försäljning av den statliga marken skall kunna göras. Vidare anförs att kommunen som ägare tidsmässigt kan anpassa en eventuell vidareförsäljning med hänsyn till de krav på utbyggd kommunal service m. m. som kan följa på sådana överlåtelser.

I motionerna 1985/86:Fi453 (fp) och Fi454 (m) framförs avvikande uppfattningar i fråga om den föreslagna företrädesrätten för kommunerna. I båda motionerna hänvisas bl. a. till ett remissvar av länsstyrelsen för Göteborgs och Bohus län, vari görs den bedömningen att avyttring av kronoholmsmark främst kommer i fråga beträffande redan bebyggd mark. Enligt länsstyrelsen finns inte anledning att anta att en kommun skulle åsamkas ökade kostnader genom att marken friköps. Det torde vidare enligt länsstyrelsen vara uteslutet att kommunen skulle utnyttja företrädesrätten till att ta bort bostadsbyggnader av normal standard. Det torde därför, anför länsstyrelsen, vara en onödig omgång att kommunen först köper mark för att sedan sälja den vidare.

I motion Fi453 yrkas avslag på riktlinjerna i proposition såvitt rör kommunernas företrädesrätt, och i motion Fi454 yrkande 1 föreslås riksdagen besluta att kommunerna inte skall ha företräde framför enskilda. I denna motion hemställs också, yrkande 2, att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen om förvärv av mark för enskild person. Den linje som förespråkas i motionen är att statens och kommunernas markinnehav bör minska till förmån för en bättre fungerande marknadsekonomi. Om en kommun inte kan påvisa ett specifikt behov av markförvärv, bör staten behålla marken. På holmar som har betydelse för friluftslivet bör enskilda få förvärva enbart hus och normalstor tomt. Det bör finnas utrymme för både privatägd och statlig mark på samma holme. Prövningen av frågor om avyttring av kronoholmsmark bör vara förutsättningslös i varje ärende.

Bostadsutskottet ansluter sig till förslaget i propositionen om rätt för kommunerna att få företräde till förvärv av kronoholmsmark som staten, vid den samhällsekonomiska prövningen och däri ingående avvägningar mot bl. a. riktlinjerna i den fysiska riksplaneringen, finner sig böra avyttra. Till de skäl som åberopas i propositionen kan läggas att kommunerna även i andra avseenden än i fråga om fastighetsbildningen har tillagts ett stort ansvar i markpolitiska frågor. Det är därför konsekvent att kommunerna får en stark ställning även i fråga om kronoholmsmarken. Det finns en omfattande rätt för kommunerna att förköpa mark enligt förköpslagen. Denna lag gäller dock inte i fall där staten är säljare, och det är därför befogat att, så som förutskickas i propositionen, anpassa bestämmelserna i fastighetsförsäljningsförordningen (1971:727) till de föreslagna riktlinjerna för att företrädesrätten skall få genomslagskraft. Bostadsutskottet föreslår att finansutskottet tillstyrker propositionen i nu berörd del och avstyrker de med anledning av propositionen väckta motionerna Fi453 (fp) och Fi454 (m) yrkande 1.

Utskottet finner inte anledning tillstyrka förslaget i motion Fi454 (m) yrkande 2 om ett uttalande om att statens och kommunernas markinnehav bör minska till förmån för en bättre fungerande marknadsekonomi. Från de utgångspunkter bostadsutskottet närmast har att beakta finns inte anledning föreslå riksdagen göra det i motion Fi454 (m) yrkande 2 föreslagna uttalandet.

Propositionen innehåller i övrigt bl. a. förslag om att den nuvarande tillsynen genom kammarkollegiet och länsstyrelserna av vissa kronoholmar, som inte förvaltas av annan myndighet, skall överföras till domänverket. Bostadsutskottet har ingen erinran mot att länsstyrelsernas i dag begränsade ansvar för vissa förvaltningsfrågor upphör.

Propositionen har i övrigt – såvitt den omfattas av bostadsutskottets granskning – inte föranlett någon erinran eller något särskilt uttalande av bostadsutskottet.

Stockholm den 22 april 1986

På bostadsutskottets vägnar

Kjell A. Mattsson

Närvarande: Kjell A. Mattsson (c), Oskar Lindkvist (s), Rolf Dahlberg (m), Magnus Persson (s), Erling Bager (fp), Per Olof Håkansson (s), Knut Billing (m), Karl-Göran Biörsmark (fp), Bertil Danielsson (m), Birgitta Hambraeus (c), Tore Claeson (vpk), Nils Nordh (s), Berit Bölander (s), Britta Sundin (s) och Bengt-Ola Ryttar (s).

Avvikande meningar

1. Kommunal företrädesrätt vid avyttring av kronoholmsmark

Rolf Dahlberg (m), Erling Bager (fp), Knut Billing (m), Karl-Göran Biörsmark (fp) och Bertil Danielsson (m) anser att den del av utskottets yttrande som börjar "Bostadsutskottet ansluter" och slutar "Fi454 (m) yrkande 1" bort lyda:

Enligt bostadsutskottets uppfattning talar goda skäl för den uppfattning som kommer till uttryck i de båda motionerna. Det förefaller sålunda omotiverat att ge kommunen en företrädesrätt i de fall staten säljer en bebyggd fastighet, som skall fortsätta att utnyttjas för bostadsändamål. Kommunen har genom det samrådsförfarande som gäller enligt fastighetsförsäljningsförordningen (1971:727) redan så goda möjligheter att göra sina önskemål om markförvärv på kronoholmarna gällande att en skyldighet därutöver för staten att alltid först erbjuda kommunen att köpa kronoholmsmark inte framstår som erforderlig för att kommunen skall kunna tillgodose sina intressen. Förfarandet för att bereda kommunen tillfälle att utnyttja den föreslagna företrädesrätten innebär dessutom att ytterligare ett byråkratiskt tröghetsmoment tillskapas i försäljningsärendena. Det förtjänar påpekas att kommunen genom sin starka ställning i fastighetsbildningsfrågor har goda möjligheter att tillse att inte mer mark än kommunen finner lämpligt försäljs till enskilda. Bostadsutskottet föreslår därför finansutskottet att avstyrka propositionsförslaget i nu behandlad del och att med anledning av motionerna Fi453 (fp) och Fi454 (m) yrkande 1 som sin mening ge regeringen till känna vad bostadsutskottet här anfört.

2. Försäljning av kronoholmsmark till enskilda

Rolf Dahlberg, Knut Billing och Bertil Danielsson (alla m) anser att den del av utskottets yttrande som börjar "Utskottet finner" och slutar "föreslagna uttalandet" bort lyda:

Det är vidare rimligt att riksdagen gör uttalanden om riktlinjerna för försäljning av kronoholmsmark till enskilda i enlighet med vad som ovan redovisats om innehållet i motion Fi454 (m). Bostadsutskottet föreslår därför finansutskottet att tillstyrka att riksdagen med anledning av motion Fi454 (m) yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad bostadsutskottet har anfört.

3. Kommunal företrädesrätt avseende bebyggd kronoholmsmark

Kjell A. Mattsson och Birgitta Hambraeus (båda c) anför:

Vi anser det rimligt att kommunen får en företrädesrätt vid avyttring av kronoholmsmark som inte är bebyggd. När det däremot gäller mark som redan är bebyggd får man förutsätta att ändamålet med en försäljning är att bebyggelsen, som oftast torde utgöras av bostadsbyggnader, skall bestå fastän i annan ägo. Kommunen torde i sådana fall endast undantagsvis ha något intresse av att behålla mark som den förvärvat genom sin företrädesrätt. Det framstår alltså i dessa fall som en onödig omgång att ha en ordning med kommunal företrädesrätt.

gotab Stockholm 1986 10924